

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Ανάθεση και εκτέλεση συμβάσεων παραχώρησης - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2014/23/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2014 σχετικά με την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης (ΕΕ L 94/1/28.3.2014) και άλλες διατάξεις»

I. Γενικές Παρατηρήσεις

Το φερόμενο προς συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο που χαρακτηρίστηκε από την Κυβέρνηση ως επείγον (άρθρα 76 παρ. 5 του Συντάγματος και 110 του Κανονισμού της Βουλής), όπως αυτό διαμορφώθηκε κατά τις κοινές συνεδριάσεις των Διαρκών Επιτροπών Παραγωγής και Εμπορίου και Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, αποτελείται, όπως και η προς ενσωμάτωση Οδηγία, από έξι Μέρη, υποδιαιρούμενα σε Κεφάλαια, και εβδομήντα πέντε άρθρα.

Στο Μέρος Πρώτο (άρθρα 1 έως 28) καθορίζεται επακριβώς το πεδίο εφαρμογής του νομοσχεδίου, στο οποίο εμπίπτουν οι συμβάσεις παραχώρησης έργων και υπηρεσιών, εκτιμώμενης αξίας που ισούται με συγκεκριμένο ποσό ή το υπερβαίνει (άρθρα 1, 9 έως 11, 13, 15, 16 και 18), ορίζονται και εξειδικεύονται βασικές έννοιες (άρθρα 2 έως 4, 12) και εξαγγέλλονται οι αρχές που διέπουν τη σύναψη των συμβάσεων, δηλαδή, οι αρχές της, κατά διακριτική ευχέρεια, επιλογής από τις εθνικές αρχές του τρόπου εξυπηρέτησης του δημοσίου συμφέροντος, απευθείας ή κατ' ανάθεση με σύμβαση σε, καταρχήν, ιδιώτη «οικονομικό φορέα», της ίσης μεταχείρισης των «οικονομικών φορέων» που συμμετέχουν στη διαδικασία ανάθεσης σύμβασης, της

διαφάνειας, «της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ίσης μεταχείρισης και μη διάκρισης, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης», καθώς και της εχεμύθειας του αναθέτοντος φορέα ή της αναθέτουσας αρχής, σχετικά με «πληροφορίες που τους έχουν διαβιβάσει οικονομικοί φορείς και τις οποίες έχουν χαρακτηρίσει ως εμπιστευτικές, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, των τεχνικών ή εμπορικών απορρήτων και των εμπιστευτικών πτυχών των προσφορών» (άρθρα 5, 6 και 27).

Περαιτέρω, προβλέπεται ότι οι συμβάσεις παραχώρησης έχουν «περιορισμένη διάρκεια», σε συνάρτηση με τον «εύλογο χρόνο εντός του οποίου ο παραχωρησιούχος θα μπορούσε να αποσβέσει τις επενδύσεις που πραγματοποίησε για την εκτέλεση των έργων ή την παροχή των υπηρεσιών μαζί με κάποια απόδοση του επενδυμένου κεφαλαίου, λαμβάνοντας υπόψη τις επενδύσεις που απαιτούνται για την επίτευξη των συγκεκριμένων συμβατικών υποχρεώσεων» (άρθρο 17), ρυθμίζονται οι «μεικτές συμβάσεις» που «έχουν ως αντικείμενο τόσο έργα όσο και υπηρεσίες» (άρθρα 19 και 20), καθώς και η σύμβαση που καλύπτει πλείονες δραστηριότητες της αναθέτουσας αρχής (άρθρα 21 και 22).

Επισημαίνεται ότι οι συμβάσεις παραχώρησης διαφέρουν από τις δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, κυρίως ως προς τη χρηματοδότηση της εκτέλεσής τους που βαρύνει, ως «λειτουργικός κίνδυνος», καταρχήν τον παραχωρησιούχο. «Ως λειτουργικός κίνδυνος ορίζεται ο κίνδυνος έκθεσης στις αστάθμητες συνθήκες της αγοράς, ο οποίος μπορεί να συνίσταται είτε σε κίνδυνο σχετιζόμενο με τη ζήτηση ή με την προσφορά, ή και με την προσφορά και με τη ζήτηση. Ως κίνδυνος που σχετίζεται με τη ζήτηση νοείται ο κίνδυνος που αφορά την πραγματική ζήτηση για τα έργα ή τις υπηρεσίες που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης. Ως κίνδυνος που σχετίζεται με την προσφορά νοείται ο κίνδυνος που αφορά την παροχή των έργων ή των υπηρεσιών που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης και ειδικότερα ο κίνδυνος να μην ανταποκρίνεται στη ζήτηση η παροχή των υπηρεσιών» (Προοίμιο της Οδηγίας, στοιχ. 20).

Σε επίπεδο νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης που προΐσχυε της Οδηγίας, «η υπαγωγή [των συμβάσεων παραχώρησης υπηρεσιών] μόνο στις θεμελιώδεις αρχές της Συνθήκης [για τη Λειτουργία της Ε.Ε.], εφόσον εμφάνιζαν διασυννοριακό ενδιαφέρον, καθώς και η εν μέρει υπαγωγή των συμβάσεων παραχώρησης έργων στην Οδηγία 2004/18/ΕΚ για τις δημόσιες συμβάσεις, δημιουργούσε ανασφάλεια ως προς το νομικό καθεστώς που ρύθμιζε τις διαδικασίες ανάθεσής τους και άφηνε ευρύ περιθώριο εκτίμησης στις ε-

θνικές νομοθεσίες των κρατών μελών» (Αιτιολογική Έκθεση επί του νομοσχεδίου, σελ. 1). Στο πλαίσιο αυτό, ο ν. 3389/2005 (ΦΕΚ Α΄ 232) ρυθμίζει την παραχώρηση έργου ή υπηρεσίας, ως «Σύμπραξη Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα» («Σ.Δ.Ι.Τ.». Βλ. και, ενδεικτικώς, Ι. Κίτσο, Σύμπραξεις δημοσίου ιδιωτικού τομέα και συμβάσεις παραχώρησης, Αθήνα - Θεσσαλονίκη, 2014, Μ. Μεσσήνη, Η συμβατική παραχώρηση δημοσίου έργου, διαδικασίες ανάθεσης και προσυμβατική προστασία των διαγωνιζομένων, Αθήνα - Θεσσαλονίκη, 2013, Ι. Γκιτσάκη, Η παραχώρηση δημόσιας υπηρεσίας και δημόσιου έργου, Αθήνα - Θεσσαλονίκη, 2006). Εξ άλλου, πλείστες συμβάσεις παραχώρησης έχουν κυρωθεί με νόμο (βλ., ενδεικτικώς, τους πρόσφατους ν. 4404/2016, «Για την κύρωση της από 24 Ιουνίου 2016 τροποποίησης και κωδικοποίησης σε ενιαίο κείμενο της από 13 Φεβρουαρίου 2002 Σύμβασης Παραχώρησης μεταξύ Ελληνικού Δημοσίου και της Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς ΑΕ και άλλες διατάξεις», ΦΕΚ Α΄ 126, και ν. 4338/2015, «Κύρωση της Σύμβασης Παραχώρησης του αποκλειστικού δικαιώματος διοργάνωσης και διεξαγωγής αμοιβαίου στοιχήματος επί ιπποδρομιών στην Ελλάδα για περίοδο είκοσι ετών», ΦΕΚ Α΄ 131).

Το Μέρος Δεύτερο του νομοσχεδίου (άρθρα 29 έως 46) περιλαμβάνει, κατά τον τίτλο του, «κανόνες για την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης – γενικές αρχές και διαδικαστικές εγγυήσεις». Ειδικότερα, ορίζεται ότι «[σ]τα έγγραφα της σύμβασης παραχώρησης, συμπεριλαμβανομένης της σύμβασης, καθώς και στην προσφορά των οικονομικών φορέων περιλαμβάνεται ειδικός όρος εκτέλεσης της σύμβασης που θεσπίζει ρητή δέσμευση των οικονομικών φορέων ότι, κατά την εκτέλεση των συμβάσεων παραχώρησης, θα τηρήσουν τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τις διατάξεις της περιβαλλοντικής, κοινωνικοασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας, που έχουν θεσπισθεί μέσω διατάξεων της νομοθεσίας της Ένωσης, της εθνικής νομοθεσίας, συλλογικών συμβάσεων ή των διεθνών διατάξεων περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου που απαριθμούνται στο Παράρτημα Χ» (άρθρο 29). Περαιτέρω, ρυθμίζονται η δημοσίευση της προκήρυξης σύμβασης παραχώρησης και η γνωστοποίηση της σύμβασης που έχει συναφθεί, σε εθνικό επίπεδο και σε επίπεδο Ε.Ε. (άρθρα 30 έως 33), καθώς και η σύγκρουση συμφερόντων προσώπων που «θα μπορούσαν να θεωρηθούν ότι θέτουν σε κίνδυνο την αμεροληψία και την ανεξαρτησία στο πλαίσιο της διαδικασίας ανάθεσης της σύμβασης παραχώρησης» (άρθρο 35), περιγράφονται τα «έγγραφα της σύμβασης παραχώρησης» (άρθρο 36), οι «τεχνικές και λειτουργικές απαιτήσεις», ως «χαρακτηριστικά που απαιτείται να έχουν τα έργα και/ή οι υπηρεσίες που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης παρα-

χώρησης και περιλαμβάνονται στα τεύχη διαγωνισμού» (άρθρο 37), ρυθμίζονται η αξιολόγηση και επιλογή των υποψηφίων παραχωρησιούχων, με βάση «την επαγγελματική και τεχνική ικανότητα, τη χρηματοοικονομική και οικονομική επάρκει[ά τους]» (άρθρα 39, 41), ώστε να διασφαλίζεται η αξιολόγηση των προσφορών «υπό συνθήκες πραγματικού ανταγωνισμού κατά τρόπον ο οποίος να παρέχει συνολικό οικονομικό πλεονέκτημα για την αναθέτουσα αρχή ή τον αναθέτοντα φορέα» (άρθρο 45), καθώς και ο αποκλεισμός οικονομικού φορέα από διαδικασία ανάθεσης που είναι σε εξέλιξη ή από μελλοντικές διαδικασίες (άρθρα 40, 42) και η ματαίωση της διαδικασίας ανάθεσης, κατ' αναλογία προς τα ισχύοντα στις δημόσιες συμβάσεις (άρθρο 46).

Το Μέρος Τρίτο (άρθρα 47 έως 55) περιλαμβάνει, κατά τον τίτλο του, «κανόνες για την εκτέλεση των συμβάσεων παραχώρησης». Ειδικότερα, καθορίζονται το περιεχόμενο των «συμβατικών τευχών» (άρθρα 48, 55), οι τρόποι χρηματοδότησης της εκτέλεσης της σύμβασης παραχώρησης (άρθρο 49) και οι όροι της υπεργολαβίας (άρθρο 50), της τροποποίησης σύμβασης που εκτελείται, «χωρίς διεξαγωγή νέας διαδικασίας ανάθεσης» (άρθρο 51) και της λύσης της (άρθρο 52). Περαιτέρω, ρυθμίζεται η «Εταιρεία Ειδικού Σκοπού» («Ε.Ε.Σ.») που συνιστάται από τον παραχωρησιούχο, ως ανώνυμη εταιρεία του ν. 2190/1920, εταιρεία περιορισμένης ευθύνης του ν. 3190/1955 ή ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία του ν. 4072/2012, «αποκλειστικά και μόνο για το σκοπό της παραχώρησης (...), εφόσον προβλέπεται ρητή περί τούτου μνεία στα τεύχη διαγωνισμού» (άρθρο 54).

Με τις διατάξεις του Μέρους Τέταρτου (άρθρα 56 έως 59) επεκτείνεται στις συμβάσεις παραχώρησης η ελεγκτική και καθοδηγητική αρμοδιότητα της «Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.)» του ν. 4013/2011 (άρθρα 56, 57), καθώς και οι υποχρεωτικές καταχωρίσεις στο «Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.Δ.Σ.)» του ως άνω νόμου (άρθρο 58) και εισάγεται υποχρέωση των αρχών ή φορέων που αναθέτουν, να τηρούν επαρκή τεκμηρίωση για κάθε διαδικασία ανάθεσης και εκτέλεσης σύμβασης παραχώρησης (άρθρο 59).

Το Μέρος Πέμπτο (άρθρα 60 έως 66) ρυθμίζει τη δικαστική ή εξωδικαστική επίλυση διαφορών που αναφέρονται κατά τη διαδικασία ανάθεσης ή κατά την εκτέλεση σύμβασης παραχώρησης.

Τέλος, το Μέρος Έκτο (άρθρα 67 έως 75) περιλαμβάνει διατάξεις για τα όργανα που ασκούν γνωμοδοτική ή αποφασιστική αρμοδιότητα, κατά τη διαδικασία ανάθεσης ή κατά την εκτέλεση συμβάσεων παραχώρησης (άρθρο 67), μεταβατικές διατάξεις (άρθρο 69), τα ένδεκα Παραρτήματα της Οδηγίας

που προσαρτώνται στο νομοσχέδιο (άρθρο 70), διατάξεις που ρυθμίζουν θέματα αρμοδιότητας Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων (άρθρα 71 έως 74), καθώς και διάταξη για την έναρξη ισχύος του νομοθετήματος (άρθρο).

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί των άρθρων 1 παρ. 5, 5 παρ. 3 και 47 παρ. 3

Οι προτεινόμενες διατάξεις ρυθμίζουν τη σχέση του νομοσχεδίου με τον ν. 3389/2005, «Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα».

Με τις δύο πρώτες, που είναι ταυτόσημες, ορίζεται ότι «[κ]ατά την ανάθεση και εκτέλεση των συμβάσεων παραχώρησης έργων και υπηρεσιών που υλοποιούνται ως συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) (...), εφαρμόζονται οι διατάξεις του παρόντος νόμου περί ανάθεσης και εκτέλεσης των συμβάσεων παραχώρησης και συμπληρωματικά οι διατάξεις του ν. 3389/2005, κατά το μέρος που δεν αντίκεινται στις διατάξεις του παρόντος νόμου», καθώς και ότι «[σ]υμβάσεις παραχώρησης έργων και υπηρεσιών του παρόντος νόμου μπορούν να συνάπτονται και να εκτελούνται ως συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού δικαίου (Σ.Δ.Ι.Τ.), του ν. 3389/2005 (Α' 232), οι διατάξεις του οποίου εφαρμόζονται συμπληρωματικά κατά το μέρος που δεν αντίκεινται στις διατάξεις του παρόντος νόμου».

Αντιθέτως, κατά την τρίτη από τις προτεινόμενες διατάξεις, «[κ]ατά την εκτέλεση συμβάσεων παραχώρησης, που υλοποιούνται ως συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα του ν. 3389/2005, εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 17 έως 29 του ν. 3389/2005 και, συμπληρωματικά, οι διατάξεις των άρθρων 50 έως 57 του παρόντος, στο μέτρο που δεν έρχονται σε αντίθεση προς αυτές».

Κατά συνέπεια, θα πρέπει αφενός να απαλειφθεί μία από τις ταυτόσημες διατάξεις και αφετέρου να αρθεί η αντίφασή τους προς την τρίτη.

2. Επί του άρθρου 9 παρ. 8 στοιχ. ε)

Εκ παραδρομής αναφέρεται, εν σχέσει προς «την έκδοση, την αγορά, την πώληση ή τη μεταβίβαση τίτλων ή άλλων χρηματοπιστωτικών μέσων», ο ν. 3607/2007 (Α' 245), «Σύσταση και Καταστατικό της "Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης Κοινωνικής Ασφάλισης Α.Ε." (Η.ΔΙ.ΚΑ. Α.Ε.) και λοιπές ασφαλιστικές και οργανωτικές διατάξεις», αντί του ορθού ν. 3606/2007 (Α' 195), «Αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων και άλλες διατάξεις».

3. Επί του άρθρου 54

Κατά το προς συζήτηση άρθρο, «1. Η αναθέτουσα αρχή ή ο αναθέτων φορέας μπορεί να επιβάλλει στον παραχωρησιούχο να συμβληθεί με αυτόν σε σύμβαση παραχώρησης του παρόντος νόμου μέσω εταιρείας ειδικού σκοπού που συνιστάται από τον παραχωρησιούχο αποκλειστικά και μόνο για το σκοπό της παραχώρησης («Εταιρεία Ειδικού Σκοπού» ή «Ε.Ε.Σ.»).

Επισημαίνεται η αναντιστοιχία προς την Αιτιολογική Έκθεση, συμφώνως προς την οποία, «Στο παρόν άρθρο θεσμοθετείται η υποχρέωση περιβολής του παραχωρησιούχου με τη νομική μορφή της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού (...), κατά το πρότυπο του ν. 3389/2005.

Επίσης, το ρήμα «επιβάλλει» πρέπει να γραφεί με ένα λάμδα.

4. Επί των άρθρων 56, 57 και 58

α) Με τις προτεινόμενες διατάξεις επεκτείνονται στο πεδίο των συμβάσεων παραχώρησης οι αρμοδιότητες της «Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.)» που προβλέπονται στα στοιχεία ζ), ια) και ιγ) της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 4013/2011 (ΦΕΚ Α' 204), καθώς και οι υποχρεωτικές καταχωρίσεις στο «Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.Δ.Σ.)», κατ' άρθρο 11 του ως άνω νόμου. Θα ήταν νομοτεχνικώς αρτιότερη η σχετική τροποποίηση των ανωτέρω διατάξεων του εν λόγω νόμου.

β) Στην παρ. 4 του άρθρου 56, προβλέπεται κοινοποίηση «έκθεσης παρακολούθησης» της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., μεταξύ άλλων, στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής. Σημειώνεται ότι στην αρμοδιότητα της εν λόγω Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής της Βουλής ανήκει, κατ' άρθρο 43Α παρ. 2 του Κανονισμού της Βουλής, «ο κοινοβουλευτικός έλεγχος επί των ανεξάρτητων διοικητικών αρχών, σύμφωνα με το άρθρο 138Α, καθώς και η έρευνα και αξιολόγηση κάθε στοιχείου χρήσιμου για τη μελέτη και επεξεργασία προτάσεων, που συμβάλλουν στη διαφάνεια της πολιτικής και γενικότερα της δημόσιας ζωής της χώρας και η παρακολούθηση της εφαρμογής τους».

5. Επί του άρθρου 64

Το προς συζήτηση άρθρο ρυθμίζει τη δικαστική επίλυση διαφορών, μεταξύ αρχών ή φορέων που αναθέτουν και παραχωρησιούχων, οι οποίες αναφέρονται κατά το στάδιο της εκτέλεσης σύμβασης παραχώρησης έργων ή υπηρεσιών. Οι προτεινόμενες δικονομικές ρυθμίσεις αφορούν τόσο τα διοικητικά όσο και τα πολιτικά δικαστήρια, που έχουν δικαιοδοσία αναλόγως προς τη

φύση της επίδικης διαφοράς, ως δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, και ειδικότερα αναλόγως προς τη φύση της επίδικης σύμβασης, ως διοικητικής ή ιδιωτικής. Κατά πάγια σχετική νομολογία του ΣτΕ και του ΑΕΔ (ΣτΕ 1303-1308/2011, 3514, 72/2009, 3127/2008 επτ. και ΑΕΔ 28, 29/2011, 18, 21/2009, 14/2007, 10/1992), «κατά την έννοια των διατάξεων των άρθρων 94 παρ. 1 και 3 του Συντάγματος και 1 παρ. 2 περίπτ. ι του ν. 1406/1983 (Α' 182), διοικητικές συμβάσεις, από τις οποίες γεννώνται διάφορες υπαγόμενες στη δικαιοδοσία των διοικητικών δικαστηρίων, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται και οι διαφορές από τις συμβάσεις δημοσίων έργων, είναι μόνον εκείνες που από τη φύση τους έχουν διοικητικό χαρακτήρα. Τέτοιες δε συμβάσεις είναι εκείνες στις οποίες, πάντως, αντισυμβαλλόμενος είναι το Δημόσιο ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου και, συνεπώς, όταν η σύμβαση συνάπτεται με νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, δεν δημιουργείται διοικητική διαφορά ουσίας, έστω και αν το νομικό αυτό πρόσωπο ανήκει στο Δημόσιο ή είναι δημόσια επιχείρηση που λειτουργεί κατά τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας. Και στην περίπτωση, εξάλλου, που αντισυμβαλλόμενος είναι το Δημόσιο ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, η σύμβαση είναι διοικητική όταν, επιπλέον, επιδιώκεται μ' αυτήν η εξυπηρέτηση σκοπού, τον οποίο ο νόμος έχει αναγάγει σε σκοπό δημοσίου συμφέροντος, ο δε συμβατικός δεσμός διέπεται από εξαιρετικές ρήτρες, δηλαδή όρους αποκλίνοντες από το κοινό δίκαιο, που προσδίδουν στο Δημόσιο ή το ν.π.δ.δ. υπερέχουσα θέση έναντι του αντισυμβαλλομένου. Περαιτέρω, όπως έχει επίσης κριθεί (ΣτΕ 3514, 72/2009, 3127/2008 επτ.), σε περίπτωση μεταβολής της φύσης του νομικού προσώπου που συμβάλλεται, μεταβάλλεται και η δικαιοδοσία του δικαστηρίου. Έτσι, αν η αρχική σύμβαση συνήφθη μεταξύ νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου και του αντισυμβαλλόμενου ιδιώτη με συνέπεια αυτή να είναι διοικητική και να έχουν, καταρχήν, δικαιοδοσία τα διοικητικά δικαστήρια, τυχόν μεταγενέστερη μεταβολή στη φύση του νομικού προσώπου ή υποκατάσταση αυτού από νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, έχει ως συνέπεια η σύμβαση να μην είναι, πλέον, διοικητική και η δικαιοδοσία για την επίλυση των διαφορών που αναφύονται από αυτήν να περιέρχεται στα πολιτικά δικαστήρια» (ΣτΕ 1955/2013).

Επομένως, καταρχήν κρίσιμη για τη δικαιοδοσία, επί διαφορών από την εκτέλεση σύμβασης παραχώρησης, είναι η νομική μορφή της αναθέτουσας αρχής ή του αναθέτοντος φορέα που συμβάλλονται. Ειδικότερα, και υπό το φως των ορισμών των ανωτέρω αρχών ή φορέων (άρθρα 3 και 4 του Νσχ), ζήτημα δικαιοδοσίας πολιτικού Εφετείου τίθεται ως προς τις «δημόσιες επι-

χειρήσεις» της παρ. 3 του άρθρου 4 του Νσχ, εφόσον έχουν τη μορφή νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου. Στις υπόλοιπες περιπτώσεις, οι εν λόγω διαφορές ανήκουν, κατ' εφαρμογή του πρωτεύοντος οργανικού κριτηρίου, αλλά και του κριτηρίου του σκοπού δημόσιου συμφέροντος της παραχώρησης, στη δικαιοδοσία του Διοικητικού Εφετείου, εφόσον η σύμβαση παραχώρησης περιέχει εξαιρετικές ρήτρες που επιφυλάσσουν στην αναθέτουσα αρχή ή στον αναθέτοντα φορέα υπερέχουσα θέση έναντι του παραχωρησιούχου.

6. Επί του άρθρου 65 παρ. 1 και 4

Εκ παραδρομής αναφέρεται ο «ν. 2735/1999 «Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας»», αντί του ορθού, «ν. 2735/1999, «Διεθνής Εμπορική Διαιτησία»».

7. Επί του άρθρου 73 παρ. 2

Κατά την προτεινόμενη διάταξη, «Από την έναρξη ισχύος του παρόντος το ασυμβίβαστο της άσκησης του επαγγέλματος του εκπαιδευτή υποψηφίων οδηγών, όπως προβλέπεται στη διάταξη της περ. ε' της παρ. 2 του άρθρου 3 του ΠΔ 208/2002 (Α' 194) σε συνδυασμό με τη διάταξη της περ. β' της παρ. 6 του άρθρου 94 του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας κ.ν. 2696/1999 (Α' 57), όπως ισχύει, εφαρμόζεται καθολικά σε όλους τους υπαλλήλους και το προσωπικό με οποιαδήποτε σχέση εργασίας του Δημοσίου και των ΝΠΔΔ και του ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως αυτός καθορίζεται με τις διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 1 του ν. 1256/1982 (Α' 65), όπως ισχύει, καθώς και στους συνταξιούχους αυτών».

Επισημαίνεται ότι η ως άνω διάταξη δεν προσθέτει κανονιστικό περιεχόμενο στη διάταξη της περ. ε' της παρ. 2 του άρθρου 3 του π.δ. 208/2002, που έχει εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 94 παρ. 6 περ. β' του Κ.Ο.Κ, με την εξής διατύπωση, «Η άδεια άσκησης επαγγέλματος Εκπαιδευτή χορηγείται σε φυσικά πρόσωπα που πληρούν αθροιστικά τις ακόλουθες προϋποθέσεις: [...] ε. Δεν είναι υπάλληλοι με οποιαδήποτε σχέση εργασίας ή δεν ανήκουν στο προσωπικό του Δημοσίου των Ν.Π.Δ.Δ. και του ευρύτε-

ρου δημόσιου τομέα, όπως αυτός καθορίζεται με τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 1 του Ν. 1256/1982 (Α' 65), όπως εκάστοτε ισχύει, καθώς και συνταξιούχοι αυτών».

Αθήνα, 2 Αυγούστου 2016

Ο εισηγητής
Ανδρέας Κούνδουρος
Προϊστάμενος του Τμήματος Ευρωπαϊκών Μελετών
Ειδικός Επιστημονικός Συνεργάτης

Ο Προϊστάμενος του Α' Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Αναπληρωτής Καθηγητής του Πανεπιστημίου
Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β' Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών